

W Saksonii głównie mówi się **dialektem saksońskim**. Dialekt ten należy do dialektów środkowo wschodniemieckich. W dolnośląskim obszarze Saksonii (powiat dolnośląskich Łużyc Górnych, obszar Hoyerswerda) rozprzestrzeniony jest poza tym **dialekt łużycki** (dawny śląski).

Łącznie w Niemczech żyje około 60.000 Serbołużyczan, z tego około 40 000 w Saksonii i około 20.000 w Brandenburgii. Główny obszar osiedlenia społeczeństwa serbołużyckiego znajduje się we wschodniej Saksonii (powiaty Budziszyn (Bautzen), Kamieniec (Kamenz), dolnośląski powiat Górnych Łużyc (Oberlausitzkreis). Siedzibą reprezentacji społecznej Serbołużyczan (Domowiny) jest Budziszyn (Bautzen). W saksońskich Łużycach mówi się głównie dialektem górnołużyckim języka serbołużyckiego.

Język serbołużycki (również: wendyjski) należy do grupy języków zachodniosłowiańskich. Jest spokrewniony również z językami czeskim i polskim. Rozróżnia się dwa języki piśmiennicze: górnołużycki (mówiony w Łużycach Górnych) i dolnołużycki (mówiony w Dolnych Łużycach).

Gramatyka języka serbołużyckiego rozróżnia siedem przypadków. Godne uwagi jest to, że obok liczby pojedynczej i mnogiej występuje tu również Dual (=liczba podwójna).

Zestawienie języków i dialektów Niemiec podkreśla uporządkowanie w Saksonii mówionych języków i dialektów.

Obok języków i dialektów występuje jeszcze w Saksonii kilka **gwar**. Te utrzymują się w relatywnie małych obszarach. Do nich zalicza się również gwara górnołużycka.

Gwara górnołużycka w związku ze swoim pochodzeniem uchodzi za język górski.

W dzisiejszym obszarze gwary górnołużyckiej, terenie pomiędzy obszarem górskim Bischofswerdy i Zittau, wiele miejscowości charakteryzuje się jeszcze swoją językową sub-specyfiką. Mówi się tutaj „Äberlausitz”, lub „Oaberlausitz” czy też „Uberlausitz”.

Główną charakterystyką sposobu wyrażania się górnołużyczan jest tak zwane "kręcone R".

Czeski

Czeski jest językiem słowiańskim należącym do rodziny języków indoeuropejskich. Czeski jest językiem ojczystym dla ok. 12 milionów ludzi (dane z 1999), z których prawie 10 milionów mieszka w Czechach, gdzie język ten jest językiem urzędowym.

Language Code jest cs albo ces bądź cze (wg ISO 639).

Język czeski i język słowacki są dla siebie dobrze zrozumiałe. W pisowni najłatwiej rozróżnić je po literze "ř", która występuje tylko w języku czeskim i łużyckim. Wymowa jej odpowiada w przybliżeniu głoskom „r” i „rz” przy jednoczesnej artykulacji.

Tak, jak większość języków słowiańskich język czeski jest dla mieszkańców zachodniej europy dość trudny do wymówienia. Wynika to z obecności w wyrazach dużej ilości głosek syczących i względnie małej ilości samogłosek. Językowo artykułowane –r może występować jako samogłoska sylabotwórcza (np. Brunn (niem.), Brno (cz.) – 2 sylaby!). Akcent pada zawsze na pierwszą sylabę.

Gramatyka

Czeski jest językiem bardzo fleksyjnym, posiada siedem przypadków gramatycznych. Języki fleksyjne charakteryzują się tym, że kategorie gramatyczne i zależności wyrażane są przez zmiany w wyrazach i dołączanie do nich innych elementów (np. końcówek w koniugacji czasowników albo deklinacji rzeczowników).

Alfabet (czeskie abecadło)

Język czeski posiada pisownię alfabetu łacińskiego, do odtwarzania czeskich głosek posługuje się diakretycznymi znakami (znaki należące do danej litery)

Przy zestawianiu, w różnych wykazach (książka telefoniczna) i słownikach znaki: Č, Ch, Š, Ř, Ž traktowane są jako samodzielne, osobne litery (Ch jest po literze H). W związku z tym alfabet czeski ma 31 liter zamiast tylko 26.

Z uwagi na to, że znaki diakretyczne na stronach internetowych nie zawsze pisane są poprawnie, to czeskie nazwy własne (nazwy miejscowości i osób) często występują bez nich. Obecnie spotyka się dużo czeskich stron internetowych, na których świadomie zrezygnowano ze znaków diakretycznych.

Na Dolnym Śląsku przez wieki słyhać było co najmniej 3 języki: czeski, polski i niemiecki oraz dodatkowo język łaciński. Po zajęciu Śląska w XVIII przez Prusy do końca II Wojny Światowej panował tutaj język niemiecki. Po 1945r. językiem urzędowym mieszkańców Dolnego Śląska stał się język polski. W latach 1950-tych odjechały ostatnie transporty specjalistów niemieckich. Na Dolny Śląsk oprócz Polaków z Ukrainy, Białorusi, Litwy i Syberii, wracali emigranci z Jugosławii i Rumunii (w drugim i trzecim pokoleniu). Dolny Śląsk spodobał się greckim uciekinierom po nieudanym przewrocie z lat 1946 – 1949 r. Długo działały tutaj szkoły z językiem greckim. W wyniku przesiedleń do zamieszkania na Dolnym Śląsku zmuszeni zostali Łemkowie z Podkarpacia.

System oświaty w okresie powojennym promował w szkołach naukę języka rosyjskiego jako pierwszego i obowiązkowego języka obcego. W wyniku tego procesu wielu obecnych mieszkańców Dolnego Śląska średniego i starszego pokolenia potrafi się w ograniczonym stopniu posługiwać tym językiem. Jako drugiego języka obcego uczono w szkołach w latach powojennych języka angielskiego, niemieckiego i francuskiego. Nie były to kursy intensywne, brak było bezpośredniego kontaktu z ludźmi tych nacji i w wyniku tego znajomość i zdolność posługiwania się tymi językami wśród ludzi średniego i starszego pokolenia jest wielce ograniczona.

W latach pięćdziesiątych rozpoczęła się rewolucja językowa. Po otwarciu granic oraz w wyniku zmian wprowadzonych w systemie oświaty całkowicie niemal zamarła edukacja języka rosyjskiego. Młodzież w szkołach zaczęła się uczyć przede wszystkim języka angielskiego, niemieckiego i w mniejszym stopniu francuskiego. Dzisiejsze młode pokolenie w sposób mniej lub bardziej biegły potrafi się komunikować w językach obcych.